

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ (ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ)

Ἐν Ἑλλάδι Δραχ. 10
Ἀλλοδαπῆς Δρ. χρ. 10

Ῥησεται ἀπὸ τῆς πρώτης ἐκάστου μηνός

ΑΓΩΝ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

Πᾶσα αἰτήσις ἀφορῶσα εἰς τὸ φῶλλον ἀπευθύνεται
Πρὸς τὸν κ. Ι. Λαμπροῖδην, διευθύνον
Ὁδὸς Ἰπποκράτους 5

Τὰ χειρόγραφα δὲν ἀποδίδονται

ΟΡΓΑΝΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ ΤΩΝ ἨΘΙΚΩΝ ΚΑΙ ΥΛΙΚΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΘΝΟΥΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Κύριον ἄρθρον (Τὴ ἐπιβάλλεται τῶν τῇ Ἑλλάδι τὰ πράξη).—Ἀνατολικὴ Μακεδονία (Ἡ ἐκπαιδευτικὴ κίνησις τῶν Σερρῶν κατὰ τὸ 1902—1903).—Δυτικὴ Μακεδονία (Δεσπομερεῖς περὶ τῶν κατοίκων Κρουσόβου πληροφοροῖται καὶ περὶ τῶν ἐν αὐτῷ συμβάντων).—Ἀγγέλματα καὶ θρύλοι. — Ἡ καταστροφὴ τοῦ Κρουσόβου. (Ἀτιμίαι Βουλγάρων καὶ Τούρκων θηριωδία. Νεώτεροι πληροφοροῖται).—Πῶς ἀντιλαμβάνονται τῶν ἐν Ἑλλάδι πολιτικῶν πραγμάτων οἱ ἐκ τῆς αὐτῆς Ἑλληνες. — Τὰ ἐν Ἑλλάδι. — Ἐπιφυλλίς (ἡ παραχάραξις τῶν ἐθνικῶν ὁσμάτων).

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ, τῇ 14 Αὐγούστου 1903.

Πλὴν τοῦ οὐνείδους καὶ τοῦ χλευασμοῦ, ὃν ἄφρονον ἤδη δρέπομεν ἐκ τοῦ φιλελευθέρου τῆς Εὐρώπης κόσμου ἐπὶ τῇ ἡμετέρᾳ πρὸς τοὺς Τούρκους δουλοπρεπείᾳ, πλὴν τῆς σφοδρᾶς ἀγανακτήσεως, ἣν αἰσθάνονται οἱ ἀπανταχοῦ τῆς Τουρκίας ὅχι ὀλιγώτερον νῦν ἢ πρότερον πιεζόμενοι, ὑβριζόμενοι, ληστευόμενοι, φυλακίζόμενοι καὶ χάριν ποικιλίας σφάζονται ἐνίοτε, ὡς ἀπέδειξαν τὰ ἐν Κρουσόβῳ συμβεβηκότα, ἀδελφοί μας, τί ἄλλο κερδαίνουμεν, ὡς περὶ οὐ στατοῖ τῆς Ἑλλάδος κυβερνήται, ἐκ τῆς πρὸς τοὺς Τούρκους φιλίας;

Ἡμεῖς φαεινότερον κατεδείξαμεν ἐν τῇ κυρίῳ ἄρθρῳ τοῦ προηγουμένου φύλλου, ὅτι ἥμισυ ἀσφαλὲς εἶναι ἐν περιπτώσει πολέμου ἢ κατὰ τῶν Βουλγάρων νίκῃ τῶν Τούρκων καὶ ἐν αὐτῇ τῇ προϋποθέσει, ὅτι ὁ πόλεμος οὗτος θὰ περιορισθῇ μόνον μεταξὺ Βουλγάρων καὶ Τούρκων. Πλείονας τῶν τετρακοσίων χιλιάδων ἀνδρῶν, ἐλέγουμεν τὴν παρελθούσαν ἐβδομάδα, ἐκ πολλῶν καὶ διαφόρων λόγων καὶ μάλιστα τῶν οικονομικῶν δυσχερειῶν, εἶναι ἀδύνατον τῇ Τουρκίᾳ νὰ συγκεντρώσῃ ἐν Μακεδονίᾳ, ἐκ τούτων δὲ νὰ παρατάξῃ κατὰ τῶν Βουλγάρων δὲν θὰ δυνηθῇ πλείονας τῶν διακοσίων χιλιάδων. Πεντήκοντα χιλιάδας στρατοῦ εἶναι ἡ ἀναγκαζομένη νὰ ἔχῃ ἀπασχολημένας χάριν στοιχειώδους ἀστυνομικῆς προνοίας ἐν τοῖς ἑλληνοτουρκικοῖς μεθορίοις Θεσσαλίας καὶ Ἡπείρου καὶ ἐν Ἀλβανίᾳ, ἐτέρας δὲ τοὐλάχιστον πενήτηκοντα χιλιάδας ἐν τῇ ἐσωτερικῇ τῆς Μακεδονίας ὡς φρουροὺς τῶν συγκοινωνιῶν καὶ ἐγγυητὰς τῆς ἐσωτερικῆς ἀσφαλείας ἀπὸ τῶν ἐπαναστατικῶν κινήσεων, ὡς δεικνύουσιν ἀναφαεύκτους τὰ σήμερον τελούμενα ἐν Μακεδονίᾳ.

Ἀλλὰ πόλεμος Βουλγαρίας καὶ Τουρκίας εἶναι ἀδύνατον νὰ νοηθῇ ἂν ἐν τῆς κρυφίας ἢ φανεράς ἐπιδοκιμασίας τῶν ἐν Πετρούπολει, μόνον δὲ εἰς τοὺς ἀνοήτους ἄνωστων εἶναι, ὅτι οἱ ἰσχυροὶ οὗτοι πάτρωνες τῶν Νοτιοσλαβῶν δὲν θὰ μετέλθωσι πᾶν μέσον, ὅπως καταστήσωσι δυσχερεστάτην τὴν ἄμυναν τῶν Τούρκων. Ἐν τῶν προχειροτάτων πρὸς τοῦτο μέσων θὰ μεταχειρισθῶσιν, ἂν μὴ καὶ εἰς φανερόν πόλεμον ἐξωθήσωσι τὰ κράτη ταῦτα, τὰς ἐν τοῖς τουρκοῖς μεθορίοις στρατιωτικὰς ἐπιδειξεις τοῦ Μαυροβουνίου καὶ τῆς Σερβίας, καθ' ὧν ἐκόντες ἄκοντες οἱ Τούρκοι ὀφείλουσι νὰ κρατῶσι προχείρους ἐκατονταχιλίους τοὐλάχιστον ἀνδράς. Τί τότε μένει ὑπόλοιπον, ὅπως προελάσῃ κατὰ τῆς Βουλγαρίας; Μόλις διακόσιαι χιλιάδες. Ἀλλὰ μετὰ διακοσίων χιλιάδων Τούρκων γυμνητευόντων, ἀμίσθων, πεινῶντων, ὑπὸ τῆς ἐμφύτου ὀρέξεως πρὸς τὴν ἀρπαγὴν καὶ τὴν κακουργίαν ἐλαυνόμενων, ἀριθμῶν, ὅστις ἐκούρασθῇ νὰ νικήσῃ καὶ αὐτοῦ τοῦ ἡλιγιάτην τῇ Ἑλλάδι, εἰναὶ ἀδύνατον νὰ διεξέλθῃ ἐπὶ θέσιν κατὰ ἑκατὸν πενήτηκοντα χιλιάδων Βουλγάρων πειθαρχούντων, καλῶς ὡπλισμένων, ἐμπνεομένων ὑπὸ δύο ἰσχυροτάτων ἡθικῶν ἐλατηρίων, τοῦ ἀγρίου μίσους προσφά-

των ἀπελευθέρων καὶ τῆς ἀκραδάντου πίστεως, ὅτι ὅπισθεν αὐτῶν ἔχουσι τὴν μεγάλην Ῥωσίαν, ἥτις καὶ ἡττωμένους θὰ σώσῃ αὐτοὺς. Τί θὰ πράξῃ τότε ἡ Ἑλλάς, ὅταν τὸ βουλγαρικὸν καλπάκιον θὰ πλημμυρῇ τὰ μακεδονικὰ πεδία ἐκδιώκον τὰ φεσφοροῦντα ληστρικά στίφη, ἅτινα οἱ τῶν Ἀθηναίων οἰκτροὶ ἐθελόδουλοι καλοῦσιν αὐτοκρατορικὸν στρατόν; Θὰ διαμαρτυρηθῇ πρὸς τὰς δυνάμεις διὰ τὴν θρασυότητα, ἣν ἔχον οἱ Βούλγαροι νὰ νικήσωσι παρὰ τὰς προσδοκίας τῆς τοῦς Τούρκους, ἣ πρὸς τὴν Τουρκίαν, ὅτι παρεσπύνησε μὴ δυνηθεῖσα νὰ νικήσῃ;

Οὐδενὶ συμβουλευόμεν τὴν ἀθέτησιν τῶν ὑποχρεώσεων τοῦ. Ἡ Ἑλλὰς ἐδεδεμένη πρὸς τὴν Τουρκίαν δι' ὑποσχέσεων οὐδετερότητος καὶ ὀφείλει νὰ τηρήσῃ τὰς ὑποχρεώσεις τῆς. Ἀλλ' ὑπὲρ τὰς ὑποχρεώσεις αὐτῆς ταύτας βαρύνουσιν αὐτὴν ἑτέρα μείζονα καὶ ἱερώτατα καθήκοντα, τὰ πρὸς ἑαυτήν. Τὰ ἐπὶ τῆς Μακεδονίας δίκαια τοῦ Ἑλληνισμοῦ δὲν ἔχουσι σχετικὴν ἔννοιαν. Εἶναι δίκαια οὐ μόνον κατὰ τῶν Βουλγάρων, ἀλλὰ καὶ κατὰ τῶν Τούρκων, ἂν δὲ στέργωμεν νῦν περιοριζόμενοι νὰ ἀμφισβητῶμεν τὰς ἐπ' αὐτῆς ἀξιώσεις τῶν Βουλγάρων, κατ' οὐδὲνα λογικὸν εἶρμὸν ἐπετρέψαμεν εἰς τοὺς Τούρκους νὰ διαθέσωσι κατ' ἄρεσκειαν ἢ καὶ κατὰ τὰς ἀδυναμίας καὶ ἀνικανότητος αὐτῶν τὴν ἑλληνικωτάτην ταύτην χώραν. Ἀπὸ τῆς στιγμῆς, καθ' ἣν ὁ πρῶτος Τούρκος στρατιώτης ἀφίσχῃ τὸν πρῶτον Βούλγαρον ἀντίπαλόν του νὰ πατήσῃ ἑδάφος μακεδονικὸν, ἀναγεννᾶται τὸ δίκαιον καὶ ἡ ὑποχρέωσις τῆς Ἑλλάδος νὰ ὑπερασπίσῃ τὸ ἑδάφος τοῦτο διὰ τῶν ἰδίων δυνάμεων.

Ἐνεκα τούτου ἐτοιμάσαμεν τὴν ἀνάγκην, ὅτι ἀπὸ τοῦδε, ἂν τε ὑπάρχῃ βουλῇ, ἂν τε μὴ, ὀφείλει ἡ ἑλληνικὴ κυβέρνησις διὰ τὰ ἀπρόοπτα παντὸς πολέμου, νὰ προβῇ εἰς τὰς προκαταρκτικὰς ἐκείνας ἐνεργείας, εἰς ἃς προβαίνει πᾶσα σωφρονιστὴ καὶ πόρρωθεν προσδοκῶσα τὰ μέλλοντα κυβερνήσις καὶ αἰτίνας προηγούμενης ἐπιστρατευσεως.

Καὶ νικηταὶ ἀναδεικνύμενοι οἱ Βούλγαροι ἀκαταπόνητοι δὲν θὰ φθάσωσιν εἰς τὴν μέσσην Μακεδονίαν, ὅσον δὲ ἀσύντακτοι καὶ ἂν εἰμεθα καὶ ἀπαράσκευοι, πενήτηκοντα χιλιάδες ἀνδρῶν καὶ μὲ γκρὰ ἐπὶ ὡπλισμένων ῥιπτόμενοι αἰφνιδίως εἰς πᾶν τμήμα τῆς κινδυνεύουσας ἑλληνικῆς Μακεδονίας, εἴτε ἀκόντων, εἴτε ἐκόντων τῶν Τούρκων, διὰ τοῦ κρατοῦντος ἐν τῇ Αἰγαίῳ στόλῳ ἡμῶν, ἐνισχυόμενοι καὶ ὑπὸ τοῦ ἰθαγενοῦς πληθυσμοῦ εἶναι δυνάμεις, ἥτις, ἂν μὴ τι ἄλλο, δύναται νὰ πιστώσῃ πρὸ τῆς εὐρωπαϊκῆς διπλωματίας, ἥτις θὰ φέρῃ τὴν τελικὴν καὶ κυρίαν ψῆφον περὶ τοῦ βίου μακεδονικοῦ προβλήματος, ὅτι αἱ χώραι αὗται εἶναι Ἑλληνικαὶ καὶ Ἑλληνικαὶ πρέπει νὰ καταστῶσιν.

Τοῦτο δ' εἶναι καὶ ἀληθὲς τοῦ Ἑλληνισμοῦ σωτηρία. Ἀλλὰ πρὸς τοῦτο χρειάζεται κόχκος νοῦ, ἐλπίζομεν δὲ καὶ τὴν ἐλπίδα ταύτην ἐνισχύει ἡ ἄλλη διαγωγή τῆς, ὅτι ἡ ἐνεστῶσα τῆς Ἑλλάδος κυβέρνησις ἔχει μείζονα τούτου καὶ τὴν σύνεσιν καὶ τὴν φιλοπατρίαν.

ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

Ἡ ἐν Σέρραις ἑλληνικὴ ἐκπαίδεσις. Ἀριθμὸς Σχολείων, μαθητῶν καὶ διδασκάλων.

Ἐπιστέλλουσιν ἡμῖν ἐκ Σερρῶν ἀπὸ 8 Αὐγούστου 1903.

Προσεγγίζει ἡδη ὁ χρόνος τῆς ἀναπετάσεως τῶν θυρῶν τῶν σχολείων, ὅπως καὶ πάλιν ἡ μαθητικὰ νεολαία σπύσῃ νὰ ἀρυσθῇ τὰ νάματα τῆς ἑλληνικῆς παιδείας. Διὰ τοῦτο κρίνω καλὸν νὰ γνωρίσω τοῖς ἀναγνώσταις τοῦ «Ἀγῶνος» τὴν κατὰ τὴν ἡμετέραν ἐκπαίδευσιν ἔτος 1902—1903 κίνησιν τῶν ἡμετέρων ἐκπαιδευτηρίων ἔχουσαν ὡς ἑξῆς.

Σχολεῖα ἀρρέων	Διδάσκ.	Μαθηταὶ
Γυμνάσιον πλήρες καθηγηταὶ	8	130
Κεντρικὴ Δημοτικὴ σχολὴ	8	400
Δημ. Σχολ. Ἀγ. Παντελεήμονος	2	110
» » Ἀγ. Ἀναργύρων	1	50
» » Ἀραβιτζί Μαχαλᾶ	1	60
» » Καμενικῶν	3	110

Σχολεῖα θηλέων		
Κεντρικὸν Παρθενωγαγεῖον	13	465
Νηπιαγωγεῖον	3	190
» Ἀγ. Παντελεήμ.	2	80
» Ἀγ. Ἀναργύρων	1	45
» Ἀραβιτζί Μαχ.	1	80
» Καμενικῶν	3	140
» Κάτω Καμενίκης	1	70
	47	1.930

Ἀπέναντι τῶν 1.930 τούτων μαθητῶν εἰς τὸ ἐν καὶ μόνον ὑπάρχον ἐνταῦθα βουλγαρικὸν σχολεῖον φοιτᾷ μόνον 90 μαθηταὶ καὶ οὗτοι οὐχὶ ἐκ Σερρῶν, διότι Σερραῖος οὐδὲ εἰς Βούλγαρος ὑπάρχει, ἀλλ' ἐκ τῶν βορειοτατῶν τῆς Μακεδονίας τμημάτων καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς βουλγαρικῆς ἡγεμονίας περιουλεγομένη, ὅπως μὴ ἀφεθῇ μηδὲ μία ἑλληνικὴ πόλις ἀμόλυκτος ἀπὸ τῆς παρουσίας τοῦ ἀγενεστάτου φύλου, ὅπερ ὡς κακότητις ἐντομον προσεκλήθη εἰς τὸ ὥραϊον σῶμα τῆς περιουσίας ἡμῶν Μακεδονίας. Ἀλλ' εἰς κέντρα λακτίζουσιν. Αἱ Σέρραι ὑπὸ πλὴν ἡ δέκα καὶ ἐπτὰ χιλιάδων ἀκραϊφνεστάτων Ἑλλήνων οἰκούμεναι, οὐδὲ μίαν δ' ἔχουσιν βουλγαρικὴν οἰκογένειαν, ἐν αἷς ἀντηχοῦσιν οἱ κώδωνες εἰσοὶ καὶ πέντε ἑλληνικῶν ἐκκλησιῶν, ἃς κοσμοῦσι τὸ Νοσ κομείον, τὰ πολυπληθῆ σχολεῖα τοῦ, οἱ ὅτι οὐλογοὶ καὶ ἀδελφότητες, τὸ Γυμναστήριον, καὶ ἃς καθιδύνουσι τὸ θέατρον καὶ ἡ μουσικὴ, εἶναι αἱ Ἀθῆναι τῆς ἀνατολικῆς Μακεδονίας, τὸ περίλαμπρον ἄστυ, ὅπερ διὰ μὲν τῆς μιᾶς χειρὸς κρατεῖ τὴν Θεσσαλονικὴν καὶ δι' αὐτῆς τὴν δυτικὴν Μακεδονίαν, διὰ δὲ τῆς ἄλλης τὴν Ἑλληνικωτάτην Θράκην, ἥς ἡ κεφαλὴ εἶναι τὸ ὄνειρον τῶν οὐνείων καὶ ἡ ἐλπίς τῶν ἑλλήνων ἐλπίδων, ἐλπίς, ἣν οὐδεμία ἀνθρώπου ἢ δαίμονος δύναμις θὰ ἰσχύσῃ νὰ ματαιώσῃ, διότι εἶναι ἑλπίς ἰσχυρὰ ἐν πάσῃ ἑλληνικῇ καρδίᾳ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ὡς ἐπαγγελία τῶν μελλόντων νὰ γίνωσιν.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

ΔΥΤΙΚΗ

Τι ἐστὶ Κρουσόβον.—Πληθυσμὸς καὶ σύστασις αὐτοῦ.—Σχολεῖα.—Ἡ ἐν κατοίκων.—Τὶ διεπραξάν ἐν αὐτῷ οἱ Βούλγαροι.—Ἡ ἀνοικοθροῖα καὶ τὸ πρὸς τοὺς Ἑλλήνας ἀνάλητον τῶν Τούρκων.—Ἡ ἐκκλησιῶν τῶν Κρουσοβιτῶν καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων Μακεδόνων πρὸς τὸ ἐλευθερον βασίλειον τῆς Ἑλλάδος.—Οἰκτρά μεροληψία τῶν ἐν Μακεδονίᾳ Προξένων τῆς Εὐρώπης.

Ἡ ἐπιστολὴ τοῦ ἐν Μοναστηρίῳ ἐκτάκτου ἡμῶν ἀνταποκριτοῦ, ἥς ἀπλὴν περίληψιν ἐδημοσιεύσαμεν ἐν τῷ προηγουμένῳ φύλλῳ, φέρει τὴν διδακτικὴν ἐπιγραφὴν «πρὸς τὸν ἀθηναϊκὸν τύπον» καὶ πληροῦται ἱερᾶς καὶ δικαίας ἀγκυρακτικῆς κατὰ τῆς ἀμνηστίας, τοῦ ἀνιστορήτου καὶ ἀγεωγραφητοῦ τῶν ἐν Ἀθῆναις τὸν κάλαμον χειρίζομένων παιδαρίων, ἅτινα εἰς ἀπάτησιν ἐλαφρῶς τῇ καρδίᾳ τὴν ἑλληνικωτάτην πόλιν τοῦ Κρουσόβου ὡς βουλγαρικὴν, ὡς ἐπρόκειτο περὶ χωριδίου τινὸς τῶν περὶ τῆς λίμνης Τσάδαρος.

Ἰδὼν τὸ ὅλον αὐτῆς περιεχόμενον. Ἀτὸ Κρουσόβον εἶναι ἀληθὲς πόλις οἰκουμένη ὑπὸ 11.500 κατοίκων χρησιμεύουσα ὡς ἑδρα τοῦ Ἑλληνικοῦ Μητροπολίτου Πρεσβῶν καὶ Ἀγριδῶν καὶ πρωτεύουσα δήμου. Οἱ Ἑλλήνες ἀποτελοῦσι τὴν κρατοῦσαν κοινότητα, διότι αὐτοὶ εἶναι οἱ ἀποτελοῦντες τὸ ἡμῖς τοῦ ὅλου ἐξ ἑνακοσίων δέκα τσάρων (914) οἰκογενειῶν συνιστάμενοι, ἐν ᾧ Βουλγαρικὰ καὶ μάλλον βουλγαρίζουσι οἰκογένειαι ὑπάρχουσι μόνον 417, ὁ λοιπὸς δὲ πληθυσμὸς κατανέμεται εἰς Ῥωμαίνους καὶ σερβίζοντας.

Οἱ Ἑλλήνες ἔχουσι μίαν ἐκκλησίαν, ἕνα δίκαιον καὶ ὁπλοῦς, τελείαν ἀστικήν σχολὴν, ἡμιγυμνάσιον, ἐξάτακτον παρθενωγαγεῖον, τρία νηπιαγωγεῖα, ὧν τὸ ἐν κεντρικῶν, τὰ δὲ δύο ἑτέρα ἐνοριακὰ καλούμενα καὶ νοσοκομεῖον. Τὸ ὅλον τῶν εἰς τὰ σχολεῖα φοιτῶντων μαθητῶν ἀνέρχεται εἰς ὑπερνεακοσούς, πρὸ δύο δὲ ἐτῶν ἐδαπνήσεν ἡ φιλότιμος κοινότης δισχίλιας τουρκικὰς λίρας πρὸς ἀνέγερσιν μεγαλοπρεπεστάτου ἀρρεναγωγείου.

Τὸν Βουλγάρων τὴν κοινότητα ἀπαρτίζουν τετρακοσίαι δέκα καὶ ἐπτὰ οἰκογένειαι (417), ἡ ἐκκλησία δὲ ἐν ἡ λειτουργοῦνται σήμερον ὑπάρχοντες παρὰ τῶν Ἑλλήνων τῇ βεβαιότητι τῶν προσφιλῶν ἡμῖν, ὡς ἀδελφοὶ Ἑλλήνες, Τούρκοι, ἔχουσι δὲ ἐκπαιδευτικὰ καταστήματα οἱ Βούλγαροι ἐπτάτακτον ἀρρεναγωγεῖον, τετράτακτον παρθενωγαγεῖον καὶ ἐν νηπιαγωγεῖον, εἰς ᾧ φοιτᾷσι περὶ τοὺς 400 μαθητὰς.

Οἱ Ῥωμαίνους νῦν κτίζουσιν ἐκκλησίαν δαπά-

ναις τῶν παρὰ τὴν Δουμποβίτσαν ἡλιθίων καὶ δαπανῶν ὑπέρογκα ποσὰ πρὸς συντήρησιν πολυεδῶν σχολείων, εἰς ᾧ φοιτᾷσι μαθηταὶ πολὺ τοῦ ἀριθμοῦ ἑκατὸν ἀπέχοντες. Ἀσμητοτέρα πασῶν εἶναι ἡ σερβικὴ κοινότης.

Ποῖαν δὲ κοινωνικὴν τάξιν ἀποτελεῖ ἐκάστη κοινότης ἐν τῇ πόλει τοῦ Κρουσόβου ἀκούσατε: Οἱ μὲν Ἑλλήνες Κρουσοβίται ἀντιπροσωπεύουσιν τὸν ἐμπορικὸν κόσμον διακρινόμενοι ἐν Μοναστηρίῳ, Σκοπίοις, Θεσσαλονικίᾳ, Αἰγύπτῳ, καὶ ἀλλοχοῦ καὶ τὸν ἐπιστημονικὸν κόσμον, οἱ Ῥωμαίνους Κρουσοβίται ἀποτελοῦσι τὴν σπείραν, ἥτις ἐκφυλᾷ τὰ ἐφόδια τῆς Ῥωμαϊκῆς προπαγάνδας, οἱ σερβίζοντες ἀγνοοῦσι καὶ αὐτοὶ ἰ θελοῦσιν, οἱ δὲ Βούλγαροι ἐπαγγέλλονται τὸν κομιτατίζην, τὸν βίαιον, τὸν βάνανσον, τὸν εὐτελῆ, τὸν ἀρπαγὰ, τὸν κακοῦργον, τὸν δολοφόνον, τὸν γαλθανιμένον ἐπαναστᾶτην.

Ἐπειδὴ δὲ ὁ λόγος περὶ Κρουσόβου γνωρίζω ὑμῖν ὅτι ἀπὸ τῆς 20-31 Ἰουλίου διετέλεσεν ὑπὸ τὴν κατοχὴν τῶν βουλγάρων ληστειωτῶν, οἵτινες μετῆλθον πᾶν εἶδος βίας κατὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ στοιχείου. Οἱ Ἑλλήνες κάτοικοι Κρουσόβου ἐξαναγκάσθησαν νὰ καταβάλλωσιν ὑπὲρ τοῦ Βουλγαρ. Κομιτάτου διαρκούσης τῆς κατοχῆς πᾶσαν χρηματικὴν περιουσίαν, ἣν εἶχον, αἱ γυναῖκες τὰ κειμήλιά των, πάντες δὲ οἱ εἰς ἡλικίαν ὑπερρεῖθησαν νὰ ἐργάζωνται ἀπὸ πρωῒας μέχρι ἑσπέρας εἰς τὰ πρὸ τῆς πόλεως ἐγεγνητά προχώματα, διότι ἡ πατρικὴ Κυβέρνησις τῶν Τούρκων δὲν ἐμερίμνησε νὰ ἔχῃ ἐν οὕτῳ ἐπικαίρῳ θέσει δύναμιν στρατιωτικὴν ἱκανὴν νὰ ἀντιστῇ εἰς πᾶσαν ἐπιδρομὴν. Ἀλλὰ περὶ τούτων πάντων ἐπιφυλάσσομαι, ἅμα ὡς λάβω ἀκριβεῖς πληροφορίες, καὶ λεηλασίας. Τὸ δὲ ἔργον διὰ τῆς διαρπαγῆς καὶ λεηλασίας. Τὸ δὲ ἔργον διὰ τῆς διαρπαγῆς καὶ λεηλασίας. Τὸ δὲ ἔργον διὰ τῆς διαρπαγῆς καὶ λεηλασίας.

Ἀφοῦ οἱ Βούλγαροι ληστειωτῶν ἐλήστευσαν, ἐφόνευσαν, ἠτίμασαν καὶ ἐνέπηρσαν, ὅταν εἶδον τὴν μεγάλην στρατιωτικὴν δύναμιν, ἥτις μόλις μετὰ 7 ἡμέρας ἀπεστάλη κατ' αὐτῶν, καὶ τὸν ὄλεθρον ἀφουκτον συμπαράλαβόντες πάντας ἀνεξαιρέτως τοὺς κατοίκους ἀπεσύρθησαν εἰς τὸ παρακειμένον δάσος πυρπολῶσαντες τὴν Ἑλληνικὴν ἐκκλησίαν καὶ τὰς ἑλληνικὰς οἰκίας. Ὁ δὲ τουρκικὸς στρατὸς εἰσελθὼν καὶ καταλαβὼν τὴν πόλιν ἔρημον συνειπλήρωσε τὸ ἔργον διὰ τῆς διαρπαγῆς καὶ λεηλασίας. Τὸ δὲ ἔργον διὰ τῆς διαρπαγῆς καὶ λεηλασίας. Τὸ δὲ ἔργον διὰ τῆς διαρπαγῆς καὶ λεηλασίας.

Ὁδὲ μίαν ὑπερβολὴν λέγω γράφων ὑμῖν ταῦτα, διότι εἶναι ἀλήθεια αὐτόπτερον μάρτυρον, τοῦ κοινου στρατιώτου, μόλις ἐλθόντος ἐκ Κρουσόβου. Ἐνῷ δὲ ἡ πόλις κατελήθη ὑπὸ τοῦ στρατοῦ ἀπὸ τριῶν ἡδὴ ἡμερῶν, ἐνῷ καθ' ἐκάστην περὶ τοὺς 200 οἰκογενειάρχας ἐργαζομένους ἐνταῦθα μετὰ δεκαῶν ἐβλεπεν ὁ Γεν. Ἐπιθεωρητὴς Χιλιμὴ πασῶς εἰσερχομένους καὶ καθικετεύοντας τὰς Ἀρχάς, ὅπως ἐπιτρέψωσιν αὐτοῖς νὰ μεταβῶσιν εἰς Κρουσόβον, ἵνα μεριμνήσωσιν οἱ ταλαιπώροι περὶ τῶν μὴ ὑπάρχουσιν ἐν τῇ ζωῇ τέκνων των, μόλις σήμερον ἀργὰ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς τὴν εἰς Κρουσόβον μετάβασιν.

Αἰσχύνομαι οἱ ἀναίκατοι διὰ τὴν δημουργηθεῖσαν κατὰστασιν τῶν πραγμάτων! Ὁ Χιλιμὴ πασῶς, ὁ ἐκλεκτὸς τῆς χριστιανικῆς Εὐρώπης, εἰς οὐ κογενειάρχην ἐπιμενέοντα νὰ παρουσιασθῇ καὶ καθικετεύσῃ αὐτόν, ὅπως αὐτῇ ἐπιτρέψῃ νὰ μεταβῇ εἰς Κρουσόβον, ἀπέπεινε τὴν ἐρώτησιν! «Καὶ τί θὰ πᾶς νὰ κάμῃς ἐκεῖ;» «Πηγαῖν νὰ θάψω τὴν οἰκογενειάν μου, ἡ ὁποία μένει ἀταφός, τῷ ἀπᾶντησέν.» Οὗτος δὲ οὐδὲν ἀπεκρίνατο αὐτῇ. — Θά με ἐρωτήσῃτε ἦδη. Οἱ δὲ ἀντιπρόσωποι τῆς χριστιανικῆς Εὐρώπης τί πράττουσιν; Ἡ ἀπάντησις ἀπλουστάτη. Ἀδιαφοροῦσιν. Ἀδιαφοροῦσι δὲ, διότι οἱ σφαζόμενοι δὲν εἶναι Βούλγαροι. Ἀποδείξει δὲ τῶν λόγων μου τὸ σιμμεντικὸν χωρίον Μογίλα. Ὅταν πρὸ μηνὸς ἐν Μογίλα ὁ τουρκικὸς στρατὸς ἐφόνευσεν τὸν Σφετκόφ, Βούλγαρον ἀξιωματικόν, καὶ τοὺς ὑπ' αὐτὸν 10 βουλγάρους συμμορίτας, ἔκαυσε δὲ καὶ μίαν καλύβην, ἐν αὐματι οἱ Πρόξενοι τῶν Μεγάλων Δυνάμεων διεμαρτυρήσαν, μετέβησαν ἐπὶ τόπου, ἐνήργησαν ἀνακρίσεις καὶ κτλ. Περὶ Κρουσόβου προκειμένου οὐδ' ἐκ τῶν οἰκίων των ἐξέρχονται μὴ τυχόν ἐνοχληθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀπεγνωσμένων οἰκογενειάρχων τῶν ἐργαζομένων ἐνταῦθα. Ἀλλ' ἡ ἑλληνικὴ Κυβέρνησις τί πράττει; Πρὸς Θεοῦ μὴ μὰς ἔγκαστε πέπεισε ὑμεῖς οἱ ἐλευθεροὶ ἀδελφοί, ῥήξατε ὑμεῖς ὑπὲρ ἡμῶν φωνήν, διότι εἰς ἡμᾶς οὐδὲ τοῦτο ἐπιτρέπεται ὑπὸ τῶν τουρκικῶν ἀρχῶν. Οἱ Βούλγαροι ἐκδιώκουσι

Εκ τοῦ Τυπογραφείου Π. Δ. Σακελλαρίου